

over de krankzinnigen in uw gezin, omgeving en kerk... Hij zag in het gemis aan beoefening van barmhartigheid een der oorzaken van de ingezonkenheid der kerk, van twisten en scheuringen. Hij refereerde over „De roeping der Kerken in de praktijk der barmhartigheid, het verval daarvan en de middelen tot reformatie”. Hoe men ook moge oordeelen over de uitwerking van deze gedachten door Dr v. d. Bergh, niemand zal de waarde kunnen ontkennen van zijn krachtig pleiten voor een nauwe verbinding van kerk en barmhartigheid.

In 1883 hield Dr Ph. J. Hoedemaker als hoogleeraar aan de Vrije Universiteit een rede bij de overdracht van het rectoraat over „De Hervorming der Gereformeerde Beginselen in haar beteekenis voor de Kerk, de Prediking, de Catechese, het Diaconaat en de Zending”. „Met een zeer praktische bedoeling” wil Dr H. dat nader onderzocht en aan het licht gebracht zullen worden: „Het geestelijk karakter van het Diaconaat. De behulpzels van dit ambt in de diakonessen, de zieketroosters, de leden der gemeente, ieder voor zich of in kringen vereenigd. De arbeid voor de armen, de zieken, de gekwetsten, de vervolgden, en zooveel wat thans onder de rubriek Christelijke Philantropie wordt samengevat. Het internationaal karakter, dat het Diaconaat met de Kerk des Heeren gemeen heeft.” De gemeente moet in haar geheel deelnemen aan het werk der barmhartigheid. De ellendigen worden niet vergeten. En terecht eindigt Dr H. deze overwegingen met de betuiging: „Niet alleen voor de afgetrokken behandeling der dingen, die men „wetenschappelijk” gelieft te noemen, maar voor die echte wetenschap, die zich in de praktijk belichaamt, die den geloovigen, der Kerk, der wereld ten goede komt.”

Wij zouden mannen als Dr A. Kuiper en Dr H. Bavinck, wier beschouwingen over ons onderwerp thans zouden moeten bezien worden, geen recht doen, wanneer we deze aan het einde van dit artikel nog lieten volgen. Bovendien stamt wat zij schreven voor een deel uit het begin van de 20ste eeuw. We bewaren dit dus voor de volgende week, om dan tegelijk nader in te gaan op de vraag naar de taak van de diakonie en de roeping der gemeente.

E.-V.

A. R.

5) De Oorzaken der Krankzinnigheid. Referaat in het eerste jaarverslag van de Vereen. tot Chr. Verz. v. Krankz. in Ned., pg. 52.
6) A.w. pg. 38 v.

UIT DE SCHRIFT

Spelen met de wet.

Wien zou hij — de profeet Jesaja — dan de kennis leeren? Wien zou hij het gehoorde (een Godspraak) te verstaan geven? Den (pas) gespenden van de melk? Den afgetrokkenen van de borsten? Want het is gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een weinig, daar een weinig.

Jesaja 28:9 en 10.

De tekst, dien wij hier boven lezen behoort tot een der merkwaardigste gedeelten van de profetieën van Jesaja. De profeet is gewikkeld in een twistgesprek met de leiders van het volk, die helaas even zooveel verleiders zijn geworden. Wij ontvangen uit ons tekst-hoofdstuk van deze — ook „geestelijke” — verleiders een meer dan somber beeld. In plaats van hun werk te doen, gaan zij zich te buiten aan brasserijen. Den tempel maken zij tot een huis van hun wilde orgiën. Dat zij daarbij den tempelvloer bevuilen met hun uitbraaksel, is voor een oud-testamenteel profeet reeds daarom een ergernis, wijl in dien tijd der schaduwen de tempel nog gold als een heilige plaats, van profane gebieden wil te onderscheiden. En voor alle tijden is het bovendien een ergernis, omdat zij den tempeldienst verwaarlozen, en tegenover den dienst van den tempel een levenshouding hebben aangenomen, die er tegen vloekt.

Nu komt de profeet tegen de groote heeren in verzet. Het is zelfs mogelijk, dat deze profetie van een merkwaardig twistgesprek tusschen hen en hem, een min of meer refereerend verslag geeft. Wij vernemen althans zeer duidelijk, wat de groote heeren tegen Jesaja hebben. Zij vragen hem, of hij soms denkt, dat zij kleine kinderen zijn, pas gespeend van de melk, en nauwelijks aan de moederborst ontwend? Moet deze man met zijn verregaande arrogantie soms aan de officieele leiders zeggen, wat de zuivere ethiek is? Dat weten zij toch zelf ook wel? Denkt hij soms, dat alleen hij orakels ontvangt van God? Maar hoeveel profeten ontvangen er Godsspraken, al heeten zij nu niet bepaald Jesaja? Hier schreeuwt een priester rauwelings, dat hij geen onderwijzing van Jesaja noodig heeft; hij zelf geeft ambtshalve onderwijzing. En ginds pocht een profeet, dat óók hij wel orakels krijgt. Ten slotte vereenigt heel het koor van dronken priesters en profeten zich in een wel geestig, maar toch affreus verwijt, dat die Jesaja toch maar een ongelukkig zedemeester is. Niet anders dan

laffe en molesteerende zedepreekjes komen er uit zijn mond. Gebod op gebod, voorschrift op voorschrift, regel op regel, commando op commando, vandaag dit en morgen dat. Leest men in de Hebreuwsche taal de woorden, die hun in den mond gelegd zijn, dan krijgt men zelfs den indruk, dat Jesaja in zijn woordkeus een sprekende klanknabootsing geeft van echte dronkemans-taal.

De tafelbroeders beklagen zich dus, dat Jesaja de profetie laat ondergaan in zedemeesterij: gebod op gebod, regel op regel, vandaag dit, morgen dat.

Natuurlijk hebben zij volmaakt gelijk, wanneer men de „geboden” tellen gaat. Inderdaad, wie uitrekent hoe vaak Jesaja een voorschrift geeft, kan op zóó geestige wijze zich al gauw van den profeet afmaken.

Alleen maar, dan moet hij ook verder gaan. Dan moet zoo iemand ook boven Psalm 119 schrijven: gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een weinig, daar een weinig. Want ook deze psalm is vol van geboden. Elk vers komt er weer op terug. En als men toch aan het tellen gaat, waarom zou men dat zelfde dan ook niet op heel de wet toepassen, de wet der tien geboden? Psalm 119 heeft 176 verzen en spreekt dus minstens 176 keer over de geboden. En de tien geboden tellen maar tot tien. Maar men kan het ook in plaats van in cijfers, in procenten uitdrukken, en dan kan men zeggen: honderd procent in Psalm 119, en honderd procent in de wet der tien geboden. En zóó is het ook „honderd procent” bij Jesaja. Werkelijk, indien Jesaja om de veelheid van „zijn” geboden als lastig zedepreeker of casuïst weg te schelden is, ja, dan valt er nog wel meer te schelden.

Ook hier echter moet bedacht worden, dat het niet de vraag is, of men goed tellt, om tegenover het aantal woorden van bevel het aantal woorden van vertroosting en bemoediging te stellen. Het is de rechte methode niet, een statistiek aan te leggen van: zóóveel procent „wet”, en zóóveel procent „evangelie”; zóóveel procent bedreiging, tegen zóóveel procent vertroosting. Want waar de wet zuiver verkondigd wordt, daar is de slotsom: honderd procent wet, wijl honderd procent evangelie. Staat er niet boven de tien geboden als inleiding, en ook als onderbouw voor die honderd procent bevelen: Ik ben de Heere, uw God, die u uit Egypteland verlost heb? En zijn dus niet al die geboden bedieningen van het evangelie? En staat er niet boven Psalm 119: welgelukzalig is de oprechte van weg, die in de wet des Heeren wandelt? En zijn dus die 176 voetstappen op den weg van het gebod niet 176 treden op den weg der zaligheid, der welgelukzaligheid?

Waarlijk, wie de dingen zoo ziet, die erkent, dat de tegenstelling tusschen Jesaja, en de valsche priesters en profeten in den tempel, anders loopt dan deze laatste zeggen. Het is volkomen juist, Jesaja geeft „honderd procent” geboden: hier wat, daar wat. Het is óók waar, dat die profeten en de priesters er veel minder geven. Nu eens nemen zij den voorgeschreven tempeldienst waar, geven hun „onderwijzing”, overhandigen een orakel; maar een poosje later nemen zij vacantie van het ambtelijk „ik”, dien „alter ego”, en gaan wereldsch fuiven. Zij zien een tegenstelling tusschen evangelie en genieten. Maar Jesaja zijnerzijds blijft er bij, dat zijn honderd procent geboden evenzooveel uitwerkingen bedoelen te zijn van het evangelie, voor ieder n.l. wiens hart zuiver staat. Wie den dooden boom van Israëls vleeschelijkheid opsierd met teksten van geboden, en van voorschriften, en van levensordeningen naar Gods wil, kan dien boom toch niet uit den dood tot het leven roepen. Zijn levensvoorschriften passen bij dien dooden boom niet. Zijn teksten en spreuken zijn mechanisch er tegen aangeplakt. Maar een boom, die leeft, brengt zijn bladeren voort. En de bladeren groeien naar de wet. Omdat de boom leeft uit God, brengt hij Gode vruchten voort. Belofte op belofte, gebod op gebod, zegen op zegen, regel op regel. Hier alles, daar alles. En overall eenheid van wet en evangelie. Want het is onmogelijk, dat wie Christus door een levend geloof is ingelijfd, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid.

K. S.

KERKELUK LEVEN

Verbondsoefening.

Krachtens de elementaire beteekenis van het verbond kan geen enkele relatie tusschen God en mensch hiervan worden geabstraheerd. Ook niet die van toorn, en straf. De Schrift zegt, dat het verbond en de wraak bij elkander behooren, immers: de wraak is feitelijk verbondswraak, wijl ze den verbondsbreker als zoodanig treft. De bijbelsche uitspraken over de „verbondswraak” gelden niet slechts voor één volk (Israël) en voor één bepaalde periode (de bedeeing der „schaduwen”), doch, althans voor wat de grondgedachten betreft, voor alle menschen en alle tijden; want het

verbond zelf is in Adam tot allen gekomen. Het, dood en straf zijn binnen den verbondskring aangekondigd, en blijven dus verbondstermen. De beteekenis van deze opmerking wordt aanstonds duidelijk voor wie zich herinnert, hoe vaak de „numineuze angst” werd voorgesteld als voorbereiding, of als eigenlijke acte van de „religieuze” ervaring of van het religieuze „gevoel”. De bijbel zijnerzijds stelt de dingen gansch anders; want waar het verbond zelf de allereerste straf dreiging in het paradijs gesproken kon doen worden in een allen angst uitsluitenden toestand van verbondsinwilliging, daar kan de angst slechts optreden waar het verbond verbroken is, en is de angst zelf dus in ieder geval in strijd met de verbondstrouw. Daarom zegt de Schrift: daar is in de liefde geen vrees. „Vrees” is het tegendeel van de „vrijmoedigheid”; en deze is zelf de oer-verhouding van elk menschelijk leven in het verbond, en in den verbondsomgang met God. Wanneer dan ook in 1 Joh. 4:18 aan deze woorden toegevoegd wordt, dat de op kracht gekomen liefde de vrees uitdrijft, haar naar buiten werpt, dan is dit laatste — dit „uitwerpen” n.l. niet een bloot-natuurlijk anthropologisch fenomeen, doch in de eerste plaats een gevolg van het feit, dat de vrees in strijd is met den aard en de natuur der liefde, en voorts een uitvloeisel van de erkenning, dat deze vrees, in den zeer bepaalden zin van angst, bangheid, onvrijmoedigheid, zonde is. Niet alleen toch komt daarin uit, dat de verbondsrelatie niet geloof-vertrouwend wordt aanvaard, doch ook handhaaft de mensch, die „vrees”, daarin zijn zonde. De vrijmoedigheid ontbreekt, zoolang hij vreest; de vreesende is dus niet teruggekeerd tot de oorspronkelijke verbondsverhouding zijnerzijds tot God.

Uit de aldus ontwikkelde verbondsgedachte volgt zeer veel voor wat betreft de mogelijkheid der religie. Religie is alleen mogelijk door de openbaring, en kan slechts geschieden ten overstaan van den geopenbaarden God, onder voortdurende erkenning van zijn openbaring. Religie kan bij den mensch niet opgaan in een bloot passief of receptief opgenomen zijn in een staat van vrede; want het verbond stelt de activiteit van den mensch als voorwaarde voor het verbondsverkeer. In deze activiteit neemt heel de existentie van den mensch aandeel; ook zijn denken, willen.

Een voorbeeld van de erkenning dezer gedachte levert h.v. de Heid. Cat., als hij zegt, dat tot het gebod o.m. dit vereischte behoort, dat wij „allein den einigen waren Gott, der sich uns in seinem Wort hat offenbart, um alles dasz er uns zu bitten befohlen hat, von herten anrufen”. Dit is geen „Gebets-theologie”, gelijk Heiler ze niet alleen aan Origenes, Tertullianus, Cyprianus, Alexander Halesius, maar ook aan Calvijn toedicht, en die dan hierin getypeerd zou zijn, dat ze voornamelijk door een filosofisch georiënteerd problematiek bepaald is; bij het naieve religieuze beleven komen dan ook nog ethische en rationeele gezichtspunten (Heiler, Gebet, 36). Neen — het is juist zeer bewust een ontkenning van de waarheid der stelling, dat het z.g. „naieve religieuze beleven” (de naief-religieuze „ervaring”) met den ambtelijken dienst van God ook maar iets te maken heeft. Deze naiveteits-gedachte ligt feitelijk bij Calvijn reeds veroordeeld in het opschrift, dat hij plaatst boven dat gedeelte, dat in de Institutie (III, 26) aan het gebod gewijd is: „over het gebod, hetwelk de voornaamste oefening des geloofs is en waardoor wij Gods weldaden dagelijks ontvangen”. Het gebod is niet maar een naieve zelf-ontvanging, een zelf-uitspraak, doch het is aan-spraak.

Het is noodzakelijk, hierop te letten. Immers door de binding van het gebod aan zulke vereischten wordt ten eenenmale de pas afgesneden aan elke beschouwing, die de religie opvat als ongecontroleerde, naieve, opgetoetste ontplooiing van het eigen wezen. Heinrich Frick zegt, dat Luther slechts ééne ware religie kent, d.w.z. het geloof aan het Woord, waarin God Zijn eigen „religie”, Zijn hart, openbaart (19). Ons is het niet te doen om Luthers meeningen hier; we wijzen slechts op de zeer bepaalde opvatting van religie, gelijk we hier even aan het woord komt. Deze opvatting ligt zelf reeds veroordeeld in wat we hierboven uit de Schrift hebben afgeleid.

Religie is meer dan ontblooting van het „innerlijke”, al was het alleen maar om deze reden, dat het „innerlijke” óók behoort de oude mensch, die geest recht heeft tot naieve zelfvertooning in Gods tegenwoordigheid, doch gekruist, gedood en begraven worden moet. Ook het „kweeken”, het „verzorgen”, het versterken van eenigen religieuzen aanlees-terwille van dien religieuzen aanlees-zelf in den mensch kan daarom niet het eigenlijke werk, de wezenlijke taak der religie zijn. Want al behoort de verzorging en bewaring en zuiverhouding of wat in den mensch door den Schepper gelegd is, inderdaad tot de taak van den mensch, men mag toch nimmer deze functie „op zichzelf” religieus noemen; de vraag is slechts, of zij verbondshandeling is, of zij geschiedt uit het geloof, naar de wet Gods, Hem ter eere.

K. S.

Indrukken van de Synode.

N.S.B. en C.D.U.

Tot mijn groote spijt kan ik over de verhandelingen die over het probleem van „tjdmaatschap van N.S.B. en C.D.U. ter Synode gegeven zijn, mijn „indrucken” niet geven. Want ik heb er geen recht toe. De Synode heeft zelf goedgevonden, de besprekingen over deze zaak in comité te houden, en de pers moet daarvoor zwijgen. Slechts over wat in publieke zitting behandeld werd, mag de pers zich uitspreken.

Over den alleen zulle kondigde, terugkomen, punt, dat de moet tot nu

We geloov als we zegge weldigende een zegen, over onze ke

Was alle zou de beha op dit „allie indruk. V zeker is, dat propagand nende zaak „eer” en dat in de eerste nog altijd openbaa nemen, was worden is, o God. Wij zo eer geven, z ij n e n t w werd, tijden Synode hac we, dat een het recht m employ's ge zich ontwik vergadering in het uur

Over het wat ik nood gekondigde N.S.B. en zoo is gevra Toegegeve de N.S.B. in oordeeld te eenigszins

De J. J. Bu klaar gepole Alleen ma

juist deze kwamen. De zijn beide doordat hun lijdens. En de principie even beden Laatstegeoe lijdens toe syllabe van kant er van vaarlijk, zoo van het chr

Mannenvo Onze mar tijd meer er Een enkel w zij verdient, Want deze zeer veel nu zij den chris de klok van En is dat. Hoeveel is Tien jaar of C.D.U.; e blemen van hoord van ons vaarwa werking. En onderwijs, e ligen, dat v in „christeli enkelen, die und kein E téekend ook tegenstande dngen nog i zakelijk. W voor ons Ku velden of w Kuiperhuis, heeren Iden in den stijl

En nu is ciseering; he schil tussch in zijn conc Welnu, ze — en die lu twaalf jaar

1936, en de daarbij eens onwennig v sleutelbos m ze niet meer Nu ben ik

lijk is. Wan

omen. Hel, dood
g aangekondigd,
ekenis van deze
oor wie zich her-
gst" werd voor-
enlijke acte van
ligieuze „gevoel“
gansch anders;
erste straf dre-
doen worden in
d van verbonda-
ts optreden waar
de angst zelf dus
dstrouw. Daarom
en vrees. „Vrees“
"; en deze is zelf
ijk leven in het
et God. Wanneer
orden toegevoegd
de vrees uit-
dit laatste — dit
k anthropologisch
gevolg van het
den aard en de
eisel van de er-
epaarden zin van
de is. Niet alleen
drelatie niet ge-
doch ook hand-
n zijn zonde. De
vrees; de vrees
oorspronkelijke
L.
edachte volgt zeer
heid der religie.
enbaring, en
nn van den ge-
urende erkenning
en mensch niet
eptief opgenomen
verbond stelt de
voorwaarde voor
it neemt heel de
ook zijn denken,
er gedachte levert
t tot het gebied
t wij „alleen den
seinen Wort hat
u bitten befohlen
een „Gebete-
leen aan Origenes,
alesius, maar ook
getypeerd zou zijn.
fisch georiënteerd
ve religieuze
en rationeels ge-
en — het is juist
de waarheid der
uize beleven" (de
ambtelijken dienst
ft. Deze naïveté is
ds veroordeeld in
dat gedeelte, dat
ed gewijst is „over
oefening de
aden dagelijks ont-
naeve zelf-ontvot-
t is aan spraak
n. Immers door de
eischen wordt ten
elke beschouwing
leerde, naïeve, on-
vrees. Heinrich
ware religie kent
rin God Zijn eigen
9). Ons is het niet
we wijzen slechts
elligie, gelijk ze
opvatting ligt zelf
ven uit de Schrift
g van het „inner-
deze reden, dat te
e mensch, die ge-
ng in Gods tegen-
n begraven worden
„verzorgen“.
ligieuzen aanle-
euzen aanle-
t het eigenlijke
zijn. Want al be-
ring en zuiver
door den Schepper
den mensch, men
zichzelf" religieus
verbondshande-
eloof, naar de wil

K. S.

N. S. B. en C. D. U.
de verhandelingen
atschap van N. S. B.
mijn „indrukken“
echt toe. De Synode
ekingen over de
pers moet daarom
e zitting behandeld

Over den gang der discussies spreken we dus niet; alleen zullen we, evenals Prof. Dijk dit reeds aangekondigde, zoo goed als zeker nog op dit onderwerp terugkomen, als de Acta verschenen zijn. Er is n.l. één punt, dat de belangstelling waard is, doch dat wachten moet tot na verschijning der Acta.

We gelooven inmiddels geen geheimen te verklappen, als we zeggen, dat het bekende besluit met een overweldigende meerderheid is genomen. En dat achten we een zegen, vrucht van getrouwmakende genade Gods over onze kerken en zoo ook over haar dwalende leden.

Was alleen de C.D.U. te beoordeelen geweest, allicht zou de behandeling openbaar geweest zijn; men lette op dit „allicht“, want ik spreek alleen maar over mijn indruk. Wat men ook van de C.D.U. moge zeggen, zeker is, dat ze er niet zulke domme, en derhalve grove propagandisten en artikelen-met-hun-naam-onderteeke-nende zaakwaarnemers op uit stuurt, als de N.S.B., die „eer“ en dat „geweten“ „der natie“, pleegt te doen. Reeds in de eerste zitting zat op de galerij de N.S.B.-man, die nog altijd den moed gemist heeft, althans in het openbaar, de schandelijke persproducten terug te nemen, waarmee hij velen tot een aanstootssteen geworden is, op hun weg van verantwoordelijkheid jegens God. Wij zouden hem te veel, en de Synode te weinig eer geven, indien wij zouden onderstellen, dat om zijn entwil de galerij der Keizersgrachtkerk gesloten werd, tijdens de behandeling van deze zaak. Want de Synode had daarvoor andere redenen. Wel meenen we, dat een zedeloze propaganda, als de N.S.B. voert, het recht mist, zich er over te verwonderen, dat haar employe's geen kans kregen, het gif te verspreiden, dat zich ontwikkelt, als het levende lichaam der kerk, in vergadering bijeen, in aanraking komt met hun lippen in het uur van hun propagandawellust.

Over het besluit zelf heb ik niets meer te zeggen; wat ik noodig achtte, heb ik gegeven in de reeds aangekondigde brochure „Geen Duimbreed“.

N.S.B. en C.D.U. — „ach, waarom die combinatie?“, zoo is gevraagd, ik meen in een orgaan der C.D.U.

Toegegeven zij, dat het voor ieder onprettig is, met de N.S.B. in één adem genoemd, en in één rapport beoordeeld te worden. Vooral ook voor de C.D.U. is dit enigszins pijnlijk, wijl één van haar voormannen, Ds J. J. Buskes, tegen de N.S.B. meermalen scherp en klaar gepolemiseerd heeft.

Alleen maar: niemand is er aansprakelijk voor, dat juist deze twee organisaties zoo dicht bij elkander kwamen. Dat lag aan den gang der geschiedenis; zij zijn beide in de kerkelijke aandachtssfeer gekomen, doordat hun leden gingen afwijken van Schrift en belijdenis. En als 'er op aankomt, is de C.D.U. voor wat de principiële breuk met de belijdenis betreft, minstens even bedenkelijk, zoo niet gevaarlijker, dan de N.S.B. Laatstgenoemde is nog nooit aan het christelijke belijdenis toe geweest, begreep er ook nog nimmer een syllabe van. Maar eerstgenoemde is aan den anderen kant er van gaan staan. En dat is minstens even gevaarlijk, zoo het niet nog veel erger is in de losweeking van het christelijke gemeenschapsleven.

K. S.

Mannenverenigingen.

Onze mannenverenigingen hebben in den laatsten tijd meer en meer de aandacht gevraagd. En terecht. Een enkel woord ter opscherping van de aandacht, die zij verdient, moge ook hier worden gegeven.

Want deze verenigingen, in haar organisatie, doen zeer veel nut. Al was 't maar alleen reeds hierom, dat zij den christelijken ambtsdrager de gelegenheid bieden, de klok van onzen tijd bij te houden.

En is dat niet veel waard?

Hoeveel is niet in een paar jaar veranderd?

Tien jaar geleden hadden we geen last van N.S.B. of C.D.U.; en twaalf jaar geleden nog niet van de problemen van „Assen“. En we hadden nauwelijks iets gehoord van de dialectische theologie en voelden in ons vaarwater geen deining als gevolg van haar inwerking. En we liepen nog warm voor ons christelijk onderwijs, en vonden het in de lijn van dezen ijver liggen, dat we dan ook als christenen ons organiseerden in „christelijke politiek“. Het waren er toen nog maar enkelen, die smalend deden over het: „antirevolutionair und kein Ende“, en die enkelen waren wel gauw getéekend ook. De onderscheiding tusschen principiële tegenstanders en medestanders scheen ons in die rustige dagen nog al gemakkelijk, en in elk geval zeer noodzakelijk. We hadden nog maar kort geleden geofferd voor ons Kuyperhuis, en de C.D.U.-er was nog in geen velden of wegen te zien, die al onze offers, voor dat Kuyperhuis, onder inwerking van de speeches der heeren Idenburg en Colijn, gebracht, zou ridiculiseeren in den stijl van „het kladschrift van Jantje“, smalende:

In den winkel
van Sinkel
is alles te koop.

En nu is alles anders. We onthouden ons van prae-ciseering; herhaaldelijk hebben we in ons blad het verschil tusschen toen en nu trachten duidelijk te maken in zijn concrete punten.

Welnu, zet nu den besten leerling van Vonkenberg — en die lui waren wat waard! — uit de periode van twaalf jaar geleden, eens midden in de problemen van 1936, en denk den ontwikkelingsgang van zijn geest daarbij eens even weg. — zelfs die man zal zich dan onwennig voelen in dezen tijd. Hij kreeg een heele sleutelbos mee; maar op de sloten van vandaag passen ze niet meer.

Nu ben ik me bewust, te spreken over wat niet werkelijk is. Want de echte leerlingen van Vonkenberg heb-

ben natuurlijk de ontwikkeling van de problematiek der laatste jaren gevolgd; anders waren ze zijn leerlingen niet geweest. Onze abonnementslijst bewijst het trouwens.

Maar — er zijn ook minder stevige leerlingen uit Vonkenbergs periode. En ook afgedacht daarvan — de akute verschuiving der problemen zelf demonstreert reeds de noodzaak van de verdere vorming der ex-jongelingen in de mannenvereniging.

Daarom bevelen we van harte deze organisatie aan en wekken tot aansluiting op. We doen dat van harte. En hopen, dat we het al hartelijker zullen kunnen blijven doen.

Dit laatste zal verzekerd zijn, indien de leiding dezer organisatie minder haastig dan in 1936 soms het geval gebleken is, sympathie betuigt met vrijwel uit de lucht vallende, en niet aan den ernst der tijden beantwoordende losse klachten over noodzakelijken arbeid tot opscherping der liefde, en, nog meer dan reeds gebleken is, verstaat den klopp van het gereformeerde leven, dat over heel de linie vechten moet om het bederf te weren, — benevens den waan, dat er moet worden geloofd op heilige-huisjes-gezag.

K. S.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan
Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Ontheffing vragen.

Wij verkeerden weer in den tijd van kerke-raadsverkiezingen.

De kerkeraaden zien zich weer geroepen tot het stellen van dubbeltallen. De gemeente moet een keuze doen: de gekozen broeders zullen weer hebben te besluiten of zij zonder meer de benoeming zullen aanvaarden, dan of zij ontheffing zullen vragen.

Een niet zelden voorkomend geval is dit, dat iemand ontheffing meent te moeten vragen, omdat hij niet over zooveel „vrijen tijd“ heeft te beschikken, als voor een goede vervulling van het ambt van ouderling of diaken noodig is.

Ik kan me voorstellen, dat menig broeder daar straks weer mee zal zitten.

Aan den éénen kant gevoelt hij, dat het een zeer ernstig ding is, van de gemeente en, mitsdien, van God Zelve tot het ambt te zijn geroepen, en het daarom niet aangaat op andere dan zeer gewichtige gronden ontheffing te vragen.

Aan den anderen kant ziet hij daar den omvangrijken arbeid, die hem heel den dag in beslag neemt en die het hem onmogelijk schijnt te maken werkelijk straks te doen wat van hem gevraagd zal worden, tenzij hij boven zijn kracht zal werken en zoo zichzelf misschien onherstelbare schade in zijn gezondheid toebrengen.

En nu weet hij niet wat te doen.

Gaarne wil ik trachten daar iets van te zeggen en het zoo misschien dezen of genen broeder gemakkelijker te maken, tot een beslissing te komen.

Ik begin met er op te wijzen, dat de Heere van niemand vraagt, dat hij een taak op zich neemt, die voor zijn krachten te zwaar is.

Wanneer het daarom, zooveel wij menschen kunnen zien, te berekenen is, dat het werk van ouderling of diaken iemands kracht zou breken, dan behoort hij, dan mag hij zelfs het ambt niet aanvaarden; hij zou daardoor zondigen tegen zichzelf en zijn gezin.

De vraag, die hiermee onmiddellijk ter sprake komt is deze: „is dat werkelijk zoo; zal het inderdaad boven iemands kracht gaan, wanneer hij bij zijn gewonen arbeid, het ambtelijk werk op zich neemt?“

„Ja“, hoor ik daar iemand antwoorden, „ja, als ik in het leven zal blijven doen, wat ik tot nu toe gedaan heb, dan kan ik er geen ouderling of diaken bij zijn.“

Ieder gevoelt, dat er in dat antwoord één puntje is, waar verder over valt te praten, n.l. dit: „als ik in het leven zal blijven doen, wat ik tot nu toe gedaan heb.“

Wanneer immers iemand dat tegen mij zegt, dan antwoord ik daarop: „Waarde broeder, is dat noodig? Wat is dat voor werk, dat u zoo geheel en al in beslag neemt; is daar misschien ook iets bij, dat gij terzijde zoudt kunnen leggen om het ambtelijk werk daarvoor in de plaats te stellen?“

Dat kan in sommige gevallen zeker.

Niet altijd.

Iemand kan een betrekking hebben, een levenswerk hebben, waardoor hij elken avond, zonder dat hij daaraan iets kan veranderen, bezet is tot tien, elf uur.

Een broeder, die in dat geval verkeert, kan geen ouderling zijn.

Het karakter van iemands levenstaak kan zoo zijn, dat het, in verband met zijn krachten, beslist noodig is, dat hij zijn vrije tijd voor zichzelf houdt, wijl hij zoo alleen op krachten kan blijven.

(Zie vervolg op blz. 36)

Burgers in Nood.

Als een nachtmerrie is de lectuur van dit bekende boek.

Ik heb behoefte even voor het huis van den schrijver te parkeeren en te zeggen: Bravo, kerel!

Je slaat af en toe een raar taaltje uit en hebt ons geen boek geschreven voor de huiskamer.

Maar je bent in de huid van den werkloze gekropen en hebt ons, menschen van de platform-oplossing, den rauwen nood onder den neus gewreven.

Daarom moet elke man en vrouw, die tot oordeel des onderscheids gekomen is, je navrante boek lezen.

Niet om te gaan denken, dat de nood van den werkloze de eenigste nood zou zijn, maar om met gelijken grimmigen ernst door te dringen in den nood van alles wat worstelt en bloedt in onze bange dagen.

Want dat is een stuk van de ellende van onzen tijd, dat wij ons voor elkander afsluiten, tegen elkander verbitterd worden en weigeren elkanders zorg te deelen, omdat wij ineenzakken onder ons eigen pak.

„Burgers in nood!“ dat kan ik als opschrift plaatsen boven den Raad van Ministers zoowel als boven een stempellokaal, boven de vergadering van Diakenen en boven een zitting van de Zendingcommissie.

En als ik in onzen bange tijd in een Bidstond eenige tientallen belijders aantref en op een film-amusementsavond met een christelijk tintje geen stoel onbezet zie, dan zou ik dáarboven wel met kapitale roode letters willen schrijven: **BURGERS IN NOOD!**

Den auteur is verweten, dat hij in zijn boek geen oplossing gaf; hij is er mij des te liever om!

Want nu laadt hij op ONS den plicht een oplossing te zoeken, die te zoeken in geloof.

Dat houdt in de erkenning dat wij buiten het geloof geen oplossing hebben noch weten.

Want niet de nood zelf vergrimt de menschen het allermeeest, maar wij kwelen hun ziel met de oplossinkjes die wij voor ze klaar gemaakt hebben.

De aantekening die de evangelist maakt bij de geschiedenis van de bloedvloeiende vrouw is zoo veelzeggend: zij had veel geleden van de medicijnmeesters!

Wij zullen beginnen te erkennen: ik heb de oplossing niet, ik sta als een worm, een dwerg, 'n nieteling tegenover de problemen van onzen tijd.

En Baäl-Peor heeft de oplossing niet — o, mijn broeder, zijt gij naar Ekron gereisd om baat? Is het omdat er geen God in Israël is?

Maar wij willen met elkaar geloovig zoeken naar de oplossing die Jezus Christus heeft voor de gegeeselde zielen, voor het stukgeslagen leven van onzen tijd.

Want een oplossing is er, omdat Christus leeft.

Wanneer wij tienmaal belijdenis doen van het feit der zonde tegen eenmaal een schuchtere vingerwijzing naar de Opstanding van Christus, dan hebben wij voorwaar in het geloof schipbreuk geleden.

Het aardrijk, dat om onzentwille vervloekt werd, zal om Christus wil gezegend worden. Daar gaat niets van af!

Als wij dit gelooven, staken wij ons redeneeren. O, die referaten op den aschhoop!

Die brute vrouw van Job was nog een engel vergeleken bij zijn vrienden, die de oplossing hadden!

Hoe is Gods toorn ontstoken tegen die eervoorde adviseurs!

Maar als wij ophouden met refereeren, dan gaat de Kerk profeteeren!

De redeneering doodt, maar de profetie maakt levend!

Want de profetie maakt ons los uit de blinde macht der omstandigheden, scheurt ons vrij uit de hand des menschen, om ons geheel en al te stellen in Gods hand.

Want dat is het benauwende in onze dagen: dat wij ons in elkanders hand voelen overgegeven.

Dat leven van elkanders guldens, vaak ons nauw gegund, dat krenkt ons zoo in onze menschen-eere.

Maar zoo gauw ik door het geloof weet, dat ik met mijn huishouding, met mijn bedrijfje, met mijn ambt en levenstaak van Mijn Heiland ben, zoodra ben ik niet langer burger in nood.

Dan voel ik mij een **BURGER VAN DE STAD GODS** — *civis civilatis Dei!*

Waar zelfs de straten zijn van het zuiverste goud.

N. B.